

Projev prof. Karla Čecháka u hrobu Karla Čapka

25. prosince 1979

Vážení přátelé,

Vám, kdo každoročně vystupujete kolem vánoc na národní hřbitov na Vyšehradě ke hrobu Karla Čapka, náleží poděkování. Přicházíte, ať je čas příhodný nebo nepříhodný, sem, abyste načerpali ÚTĚCHU, nebo se přišli poklonit autorovi, u něhož o útěchu není nouze. Ve sloupku z roku 1931 krásně říká, „Nic platno, všichni to říkají: To nejhorší je teprve před námi, jsme sotva na prahu zlých časů, čeká nás všeho druhu psota, svízel a nečas, tedy zejména deště a mlhy, holomrazy a tma, vichřice a plískanice, zebavá zima, sychravina, metelice, třeskuté mrazy, náledí a ostatní náležitosti zimy. Ani Pán Bůh nám nepomůže, musíme si vyhrnout límce a přečkat to, jak to půjde, vydržet do jara, čekat na novou konjunkturu klíčení a květů. . . V knize přírody však stojí psáno: Ani ta nejtvrdší doba není jen vydržení a obrana, nýbrž postup a růst. Vegetace se neдрží života jen starými kořeny, drží se i pupeny příštího rašení. Tak se to, synu, dělá.“

A tady si uvědomujeme, že z druhých poznáváme jen to, co je nebo dříme i v nás, zrcadlíme pouze to, co sami jsme prožili. Na jednu lidskou bytost, na jednu lidskou neznámou je tolik názorů, kolik lidí o ní přemýšlí. A o tom nás mnohokrát Karel Čapek přesvědčil.

A není to jen ÚTĚCHA, pro níž za Karlem Čapkem jdeme. Čapek je básníkem mučivého hledání životní pravdy, to jest toho, co je v životě prvotního, podstatného, co život zakládá a je jaksi víc než život sám, neboť je zároveň jeho ryzostí a pramenem. Byl označován za pesimistu. Ale cítit bídu znamená pro Čapka i hluboké spříznění lidí. To věru pak není závěr pesimistický.

Čapek vychází stále od lidské jednotliviny a stojí na jejím stanovisku. Ale analysou takové duše jednotlivé vyšvihl se až k novému pocitu lidského společenství, v němž získává pro něj mnohonásobné žití nové. A tak tu svým způsobem platí slova Písma, že třeba je život ztratit, máme-li jej získat. A není to právě osud Karla Čapka? A ještě jedno, o čem nás Karel Čapek přesvědčil: Umění není jen opakování života, ale spíše svítáním nad životem. Čapkova je tedy i d e a absolutní jednoty lidské, a idea nutnosti , v nás vepsané, účastnit se věčnosti t v ů r č í m

dílem. A tím dotkává svůj básnický OBRAZ života v IDEU života, v ideu té pravé skutečnosti, která není a přece jest, na jako událost, ale jako smysl události,

A to je naše ÚTĚCHA z Karla Čapka, kterou si doma nalistujete třeba v 25. kapitole OBYČEJNÉHO ŽIVOTA.

a skládám mu k nohám pozdrav

a vyznání a dík-

českému člověku Karlu Čapkovi.

Projev pak doplnila Dr. M. Štemberková recitací básně Soused celého světa a jednatelka M. Pfannová položila jménem Společnosti bratří Čapků na hrob kytici karafiátů.

xxx

Č A P E K A S H A K E S P E A R E

/Výtah z obsáhlé přednášky Dr. Aloise Bejblíka při našem podvečeru 23. února 1979 za spoluúčinkování herců Niny Divíškové a Jana Kačera.

Předmětem našeho dnešního zájmu bude vztah mezi Čapkem a Shakespearem. V tomto smyslu, že budeme uvažovat, čím se od sebe drama Shakespearovo a Čapkovo lišilo nebo čím si bylo blízké, a touto konfrontací se pokusíme vrhnout trochu světla na Čapkovy dramatické Postupy. Čapek byl především prozaik a dramatu se věnoval jen-v nejlepším slova smyslu-příležitost, kdežto Shakespeare byl po výtce dramatik, který se pouze příležitostně věnoval skládání lyricko-epických básní, případně lyrice. Z toho a dalších věcí bychom měli nyní vyvodit některé základní znaky, kterými se tvorba obou autorů nutně odlišovala. Zaštítíme se však zevšeobecňující formulkou, že šlo o rozdíly v koncepci dramatické tvorby mezi XVI. a XVII. stoletím a mezi stoletím XX. a přistoupíme k několika drobnějším úvahám. Že Čapek Shakespeara dobře znal, nemožno pochybovat. Málo kdo si však uvědomuje, že v podpovídce Hamlet princ dánský máme dokonce co činit s Čapkovým překladem Shakespearova Hamleta. První Poloniova slova -rady otce synovi - postrádající sice jen slabou polovinu originálu, nicméně jsou překladem, ne parafrází. Kdybychom Čapkův překlad konfrontovali s překladem

Saudkovým, poučili bychom se, že Čapek užívá při převodu Shakespearova verše jazykem mnohem mluvnějším než Saudek, který se pohybuje v rovině zvýšené expresivity, barokní nadsázky barokního gesta. U Saudka „vítr cloumá plachtami“, u Čapka „krásný vítr sedne do plachet“, u Saudka se Laertes nemá „bratříčkovat s každým zeleným holobrádkem“, u Čapka si nemá dát „tisknout dlaň kdekým, co se jen vylíhnul a schmejšil“, u Saudka Laertes nemá „vyzvánět, co si myslí“, u Čapka prostě nemá „dělat co dobře nezhodil“. Přitom, zdůrazněme to, je Čapkův překlad doslovnější. Hned první verše ukázky Čapek – na rozdíl od Saudka – prodlužuje shodně s originálem o dvě stopy: Říká, že krásný vítr sed do plachet, což odpovídá Shakespearovu „vítr sedí na ramenou plachet“, kdežto Saudkovo „cloumá plachtami“ je zbytečně expresivní. Čapek také shodně s Shakespearem varuje Laerta, aby si nedal tisknout dlaň kdekým, kdo se jen vylíhnul a schmejšil /v originále: do not dull thy palm whit entertainment Of each new-heatch, unfredgend comarde/ na rozdíl od Saudka, jenž mluví o bratříčkování s každým holobrádkem zeleným, atd.

Mohli bychom dokonce říci, že tu Čapek předjal moderní překládání Shakespeara, jenž ho nebarokizuje, poeticky nestylizuje, nýbrž snaží se velkého dramatika renesance vyložit v jeho spolehlivých dramatických kvalitách. Čapkův překlad ze Shakespeara je kromě stylovosti zajímavý i rytmický. Všimněme si takovýchto veršů:

Já budu stručný. Princ Hamlet zešílel.

Jde jistě o pětistopý jamb. Jenže verš se přestává u Čapka členit podle přízvisku. Čapek uchovává slabičnou strukturu pětistopého jambu /t.j. rozloží verš do prostoru deseti slabik/, co se však přízvuku týče, převáží normální /nejambickou/ řadou. To platí obecně, a dlužno poznamenat, že takové členění verše bylo v překladatelské praxi třicet let neobvyklé. Čapek se nám tu tedy jeví volbou stylové roviny, volbou slov a strukturací rytmu jako velký novátor a předchůdce toho k čemu při překládání Shakespeara dospíváme dnes. To však jen na okraj. Jsme-li však už u verše, stůj zde drobná úvaha o veršovaných elementech Čapkových dramát. V době, kdy se ve světě nosí Shaw, Ibsen, Čechov, naplňuje Čapek své hry poměrně velkým množstvím veršů. Nejstarší hra

Lásky hra osudná je asi tak ze dvou třetin složena alexandrinem, Loupežník, kromě úvodu a závěru, je ve II. aktu převážně sepsán blankversem. V Moralitě Ze života hmyzu je většina Tulákových úvah veršovaná, při čemž kratičkámi verši písňového či vaudevillového charakteru jsou protkány také výstupy motýlů a jepic a ani Cvrček neodolá a zapěje kouzelnou cvrččí ukolébavku. RUR a Věc Makropulos jsou složeny prózou stejně jako poslední dvě Čapkova dramata, zato v Adamu Stvořiteli mluví Adam s Alter Ego zčásti veršem, někde velmi nepravidelným, někde nepravidelně a sdruženě rýmovaným. Z Shakespearových komedií známe, že verš může „nadlehčit“ to, o čem se hraje. Vyjímá hru z roviny frašky. Potud jí povyšuje. Ale také ji vyjímá z roviny reality. Pro Shakespearovy komedie by si takovéto zobecnění zasloužilo obšírnějšího výkladu. Přesto platí, že verš a symetrizace postav „nadlehčují“ významové roviny hry, dovolují jim jistou nereálnost a na druhé straně značnou míru zobecňujících významů. Totéž lze říci o Čapkových hrách, v nichž se vyskytuje verš. Nejsou to realistické komedie, nenapodobují současné měšťanské nebo jiné prostředí, jsou to všechno hry o životě, o smyslu života člověka a lidské existence, hry mísící stejně verš a prózu jako tragiku a komiku.

Uvažujme nyní o tom, jakým způsobem pojednal Čapek a Shakespeare o lásce. Láska je nesporně hlavním tématem Loupežníka. Láska je tu dvojího druhu „hulána s uhrančivýma očima“, prostě symbol lítosti nad ztraceným mládím. Přesto stojí v prvním plánu sujetu hry láska dvou mladých lidí, loupežníka a Mimi, a v tom smyslu je Loupežník zřejmě blízký Shakespearově tragédii Romeo a Julie. Připomeňme hned, že noční balkonová scéna na počátku II. Aktu Loupežníka je patrně reminiscencí na známou noční balkonovou scénu ze Shakespeara, právě tak jako třeba Alquistovo omývání si krve z rukou /v RUR/ je reminiscencí na Macbetha a boj mravenců /v Ze života hmyzu/ „o dvě stébla trávy, za něž se nasazuje sto tisíc životů“ silně upomíná na Hamletův monolog ze IV., 4, kde Fortinbrasova vojska táhnou proti Polákům bít se o zemi malou jako dlaň a Hamlet říká, že je to spor o

stéblo trávy, pro něž se nasazuje dva tisíce životů. Nicméně takovéto paralely, ať už je odvozujeme ze Shakespeara nebo od Voltaira, jako to učinil Alex. Matuška v případě boje o stéblo trávy jsou vskutku bezvýznamné. Postupme tedy dál a ptejme se, čím se koncepce lásky u Shakespeara liší od koncepce lásky u Čapka.

Shakespeare probral téma velké mučivé lásky ve třech hrách: V Romeovi a Julii, v Troilovi a Kresidě a Antoniovi a Kleopatře. I Čapek o takto velkých mučivých láskách věděl, ale nezobrazil je, neučinil je ústředním tématem, dokonce je kontextem leckdy silně zlehčoval. V Loupežníku, Ze života hmyzu, ve Věci Makropulos i v Adamu Stvořiteli. Kromě toho Shakespeare několikrát zobrazil takový milostný vztah, v němž oba partneři – zejména pak žena či dívka – jsou neobyčejně vtipní, rozverní, plní milostných her, slovního šermu a kejklů. Vzpomeňme na Beatrici a Benedecka z Mnoho povyku pro nic, na Rozalindu z Jak se vám líbí, atd. Takovýto typ ženy a lásky Čapek nepředvedl vůbec. Mimo to zobrazil Shakespeare zakřiknuté, víceméně tiché a trpělivé dívky, odevzdané svým milencům mužům. Jsou to partnerky oněch vtipných a rozverných dívek, jindy v Cymbelinu a Zimní pohádce, jimž přidělil větší prostor. Toto je také u Čapka typ nejčastější. Mimi v Loupežníku, Helena v RUR, Adamova choť v Adamu Stvořiteli, matka v Bílé nemoci. Toto je velká kladná láska Čapkových dramát, pojící s láskou mateřskou, s laskavostí duše a posléze se vtělující v lásku Matky v poslední Čapkově hře. Naopak: Lásku mateřskou zas nikde v plné míře nerozvedl Shakespeare. Z toho nelze ovšem vyvozovat ani autobiografické ani etické či filozofické závěry. Náleželo to ke konvencím alžbětinského divadla a ke konvencím jeho dějových předloh. Dvě věci však můžeme přece jen z tohoto porovnání vyvodit. Zaprvé, že Shakespeare vtělil téma vášnivé velké lásky do velkých, nesmírně individualizovaných mnohodimenzních postav. Totéž učinil s postavami rozkošných, vtipných, upovídáných dívek. Ony sladké, laskavé, milé a trpělivé dívky a ženy zůstaly u něho v pozadí, pro ně v jeho dramatu nebylo dost prostoru. Čapek zas ve svých hrách nenašel dost prostoru ani pro vášnivé, ani pro tiché dívčí nebo ženské typy, pro vášnivé ani oddané vztahy mezi mužem a ženou. To jest: Nesnažil se o postižení jejich

mnohorozměrné individualizovanosti. Spokojoval se letmým náčrtem základních vlastností postavy a okamžitě je povyšoval ve znak. Platí to i o Emilii Marty z Věci Makropulos, kde se jistě přímo nabízelo, aby Čapek tuto postavu rozvedl v individualizovanou bytost se složitými vztahy. Nabízel se tu konflikt vnitřního rozporu skvělé zpěvačky a životem unavené ženy, konflikt mezi touhou po životě a strachem ze smrti. Jenže Čapek skládal hru o problému dlouhověkosti, o smyslu lidské existence, nikoliv drama o jednotlivých postavách. Z toho také jasně vyplývá, proč ani Čapkův Loupežník nemohl být rou blízkou Romeovi a Julii. Loupežník mu byl znakem svobodného dobyvačného mládí, Mimi jako dívka plnila jen svou funkci kontrastu k rodičovskému prostředí, v němž žila. Zatímco Shakespeareovi se kde která postava rozžívala pod rukama jakýmsi individualizovaným životem, Čapek všechny své postavy - i ty, jež procházely tématem lásky - povyšoval na znaky, jež sloužily tématu, tézi hry.

Druhá poznámky k tématu lásky u Čapka má obecnější povahu, přestože vyplývá z úvahy předchozí. Čím je pro Shakespeara láska? Naplnění smyslu života. Pro Romea a Julii, pro Troila, Antonia, Kleopatru, ale právě tak pro Rozalindu, Beatrici, Violu, pro Helenu /Konec vše napraví/, pro Mirandu /z Bouře/. Pojednává-li Shakespeare téma lásky, pojímá je jako smysl lidského bytí. Nemá-li se láska naplnit, ztrácí i život smysl. V tomto ohledu se Shakespeareovy hry vůbec jeví jako hry o splnění či nesplnění lásky. Ne nutně také lásky milostné. Všimněme si: Lear versus dcery, Athénský Timon versus měšťanská, zisku chtivá obec, jež ho dožene k misantropii. Nebo: Kolik lásky je v princí dánském: k otci, k matce, k Ofélii, k hercům. A jak by je rád Hamlet všechny naplnil. Život, v němž se člověk realizuje láskou, je Shakespeareovi dostačující. A když odhaluje, že lidé jsou příliš zlí a sobečtí, vykupuje je svěží láska mladých, kteří prožijí své mládí někde mimo civilizaci, ve styku s Přírodou, učitelkou harmonie bytí a souznění člověka s řádem všehomíra. Čapek je v tomto ohledu mnohem skeptičtější. I když se bránil mnoha nařčením z pesimismu, v pansofickou lásku zřejmě nevěřil. Už proto má u něho láska mno-

hem menší úlohu než u Shakespeara. Čapkův optimismus je namířen, zdá se, k víře v drobné životní štěstí, ve schopnost generační, ve schopnost přežít vše, i vlastní sebezáhubné pudy. K ochraně těchto malých ideálů, jež nejsou platonicky absolutní, nýbrž existují pouze ve vědomí lidí, burcuje pak autor v závěrečných dvou hrách, když jsou ohroženy fašismem a válkou. Zdá se, že pro zdůvodnění bytí nenalézá Čapek argument, leda ten, že co jest, jest. Doporučujeme ovšem usilovné hledání lidských a společenských funkcí. Člověk by měl v tomto světě něčím být. Měl by najít svou úlohu ve společnosti a plnit ji. Není pro něho otázkou zda žít či nežít, nýbrž zda být či nebýt.

Všechny Čapkovy hry, s výjimkou Lásky hry osudné, jsou pastí. Jsou to společensky modelové hry-these. Také některé Shakespearovy hry jsou převážně modelové. Už samou svou renesanční povahou: Mikrosvět divadla měl být obrazem makrosvěta společnosti a kosmu. Vše minulé tvořilo poučné analgon pro přítomnost, dění v kterémkoli plánu bytí bylo současné a ostatními plány bytí. U Shakespeara se toto podvědomí prolnulo zřetelněji do jeho dramatických postupů než u většiny současníků. Co mají, ptejme se nyní, Shakespearovy modelové hry společného s Čapkem? Shakespeare, stejně jako Čapek, neklade své hry do přítomnosti. Dějí se kdesi, kdysi nebo možná někde v budoucnosti/ v případě hry Ze života hmyzu dokonce v říši živočišné/, slouží však za model přítomnosti. Postihují hlavní jevy, formy, způsoby, tendence současnosti. Čím se v těchto modelových hrách Čapek a Shakespeare liší především? Shakespeare sice vytváří modelovou situaci z dob „kdesi a kdysi“, jeho model však přerůstají silně individualizované postavy. Tyto dramatické postavy nejsou ve všech stádiích jeho tvorby, přirozeně stejné. Nejbliž Čapkovi je asi Shakespeare v počátečním a koncovém stádiu své tvorby, kdy postavy i situace mnohdy povyšuje na symbol, znak. To jsou postupy, které do jisté míry užíval i Čapek. Jeho motýlové, chrobáci a mravenci byli znaky, symboly, které slovně a situačně konkretizoval, individualizoval.

Shakespeare ovšem i v modelových hrách zjevoval nešvary své doby ve velkých ostře a složitě individualizo-

vaných postavách, individualizovaných dokonce tou měrou, že k nim, třebaže jsou leckdy nositeli špatných vlastností, pocítujeme soucit. To platí kupříkladu o Shylockovi z Benátského kupce, o Malvoliovi /z Večera tříkrálového, o tlustém rytíři Falstaffovi, atd. U Čapka žádnou podobnou individualizovaně olbřímí postavu nenalzáme. Ani v próze, ani v dramatu. I když i on používal postav a situací jako znaků a symbolů nedobíral se jich cestou individualizace jednajících osob. Nelze ovšem říci, že by jeho postavy byly abstraktní, že by prostě jen ztělesňovaly určité ctnosti nebo neřesti, jak se o tom autoři Ze života hmyzu zmiňovali v předmluvě. Působí téměř neuvěřitelně, že třeba v RUR, kde vystupuje šest pánů z koncernu Rossumových Universálních Robotů - a to na celkem zanedbatelné dramatické ploše a v takřka stejném vztahu k Heleně Gloryové - dovedeme tyto pány poměrně snadno od sebe rozeznat. Každou z těchto postav zahlédneme v rychlých krátkých osvětleních, stačí to však k tomu, abychom zachytili způsoby jejich myšlení, abychom si přesně a v psychologicky jasné zkratce vysvětlili jejich počínání, konání. Totéž platí o postavách /či živočiších/ ve hře Ze života hmyzu, totéž platí do značné míry o Adamu Stvořiteli, o Věci Makropulos, o Bílé nemoci, o Matce.

Čapek nepochybně psychologicky velmi jemně individualizuje celou řadu a celé skupiny svých postav. Přesto to nejsou postavy velké. Proč? Všechny tyto postavy jsou totiž součástí lidského hemžení, lidského státu quo: Jako jednotlivci, individua nemohou vlastně ani projít katarzí, neboť katarze je pro ně pro všechny táž. Všechny postavy jsou s tezí hry pouze konfrontovány, toliko v Bílé nemoci a Matce se s ní střetají. U Shakespeara naopak vše závisí na lidech, ideály, společnost, mravní hodnoty; katarze se proto uskutečňuje skrze tyto lidi. Shakespearův model světa je humanistický, Čapkův filosofický. Ze Shakespeara mohla docela dobře vyjít celá škola převážně realistické tvorby, z Čapka spisovatelského typu Sartra, Camuse, atd. Řečeno jinak: Shakespeare vytvářel svět z obrovitých lidí a typů, Čapek z typů všedních, obyčejných životů, a to i tam, kde jeho hrdina nebyl nikdo menší než Adam Stvořitel.

K V Ě T I N Y K A R L A Č A P K A

/Z časopisu Camellia, zpravodaje pěstitelů a milovníků pokojových květin

Přetiskujeme článek naší členky Jaroslavy Reitmannové - Scheinpflugové, který znovu jen dokresluje lidství a krásnou povahu Čapkovu/

Autor Zahradníková roku napsal v květnu 1932 do Lidových novin kurzivu KVĚTINY NA VYMŘENÍ. V prosinci téhož roku píše o ní v dopise Čapkovi Fr. Jirásek z Brna: „Váš článek v LN ne přivedl na myšlenku sehnati tyto staré kytky dohromady. Obešel jsem všechny brněnské zahradníky, prošel osm vesnic a vše, co kde měli zajímavého, jsem sehnal - vypůjčil pro výstavu v Blansku. Ani bych to býval sám nevěřil, že expozice starých květin bude po Böhmových růžích nejvyhledávanějším objektem na výstavě. Letos jsme těmto starým květinám zřídili prostý skleník a v něm je chceme shromažďovati.“

V podstatné části svého dopisu dále uvádí Fr. Jirásek seznam keřů a trvalek, které doporučuje „pro pražský slín a od březnového kořání vymrskanou půdu“ na Čapkově zahradě, a připojuje semínka kulturních plevelů, „jež bude nejlépe rozhodit v hájku, jakmile půda rozmrzne.“

Stalo se.

A ty nejobyčejnější květiny vytvářejí dosud v hajní části Čapkovy zahrady na jaře koberec, nad jehož krásnou prostotou a barvami vždy znovu žasneme. Můj muž a já. A ty orseje a silenky, lechy a kostivaly, plicníky a prvosenky jsou stejně prosté jako růže, z jejichž bohatého sortimentu si Čapek pro zahradu pražskou i ve Strži s oblibou vybíral zvláště růže plané, jednoduché, šípkové.

A jednoduché a ty nejobyčejnější květiny pěstoval i v květináčích ve skleníku, aby jimi od jara do podzimu jeho dům zářil: Na jižní a západní straně domu kvetly v truhlíčkách před okny červené páskaté pelargonie, a okna severní fronty domu zdobily balkonové královny z rodu fuchsií.

Jak to vím?

Ne zvláštní zkušenosti - provdala jsem se do rodiny, když už Čapek nežil. Ale starý Čapkův zahradník Motl nám na jaře přichází pomáhat vynášet lekníny a na podzim je zazimovává, loví v bazénu zlaté rybky a loví i

vzpomínky na staré příběhy a staré květiny. V domě je Čapkova korespondence s pěstiteli a jeho zahradnická literatura, v níž jsou vloženy malé lístky s poznámkami, co si objednává v Průhonicích, Žehušicích, v Žatci a jinde. Z těchto rukopisných poznámek jsme mohli identifikovat téměř vše, co v zahradě roste a co bylo s takovým rozmyslem zasazeno a vyseto, že tu téměř každý den vykvétá jeden květ nový.

Ve skleníku byla orientace těžší. Na rozdíl od zahrady, jež má svou koncepci /kterou se snažíme zachovat/, rostly ve skleníku kromě kaktusů a sukulentů, jež Čapka zajímaly, i žumary vedle tradescancií, bomélie a kapradě, kamélie a azalky, vavříny, voskovky, fíkusy, oleandry, klívie, nefrolepisy, bilbergie.

Vysvětlení té různorodosti jsme vyhmátli v komoře u zahrady, kde jsou vedle zahradního nářadí dosud vyrovnány ozdobné keramické mísy oválného obdélníkového - a naproti tomu miniaturní květináčky, obvykle čtvercového půdorysu. V těch Čapek pěstoval semenáčky kaktusů. Keramické ozdobné mísy souvisí se životem a slávou jeho ženy Olgy Scheinpflugové. Po každé premiéře se vracela do svého vinohradského domova nejen s náručí řezaných květin, ale i s kvetoucími květinami v květináčích mísách a koších.

A pán domu by nebyl býval opravdovým zahrádkářem, kdyby se nebyl zajímal o to, co tu v tom koši vlastně rozkvétá, co to potřebuje, aby to přežilo, zda to chce stín nebo slunce a zdali si to žádá vápno nebo kyselou prst. A tak se stalo, že ve vinohradské vile budí každé léto obdiv západní okno skleníku, když v něm kvetou krvokvěty.

Nikdo z nás dnes už neví, ani nezjistí, jak se krvokvět do domu dostal. Je ovšem nepravděpodobné, že si ho Čapek objednal - v záznamech o objednávkách o něm není řeč. Předpokládáme tady, že sem přišel jako dar v květinovém koši. A od té doby si tu žije, odnožuje a rozkvétá už v bůhvíkolikáté generaci. V zahradnických závodech ani prodejnách jsem jej dlouhé roky nespatriila. Až když se 12. srpna otvírala nová trasa Metra, objevilo se několik exemplářů za výkladem renomovaného květinářství v ulici 28. října. Stáli ta nad nimi lidé

v obdivu a ptali se, co to je. Dík zahradnickému umu Karla Čapka jsem mohla prohodit: Ale to je přece krvo- květ Haemanthus König Albert.

xxx

SPOLKOVÉ ZPRÁVY

Do minulého čísla se nám vloudilo několik chybiček, které si jistě laskavý čtenář opravil. Tak na str.3 má být... jemnost by mu nedovolila .., na str.6 .. zahraniční obdo- bou...., na str.8...jsme v roce 1976...

xxx

Nedožité devadesátky Karla Čapka jsme vzpomenuli jednak položením věnce na jeho hrob na Vyšehradě 9. ledna a pak literárním pásmem v Městské knihovně, při němž se nevšední ochotou účinkovali opět zdarma zasloužilí umělci členové Městských divadel pražských Jaroslava Adamová a Václav Voska. Velmi jim za to děkujeme.

xxx

Dne 20. 12. 1979 uplynulo 110 let od doby, kdy se ve Slaném narodil pozdější redaktor a spisovatel Karel Scheinpflug, otec choti Karla Čapka - Olgy Scheinpflugové.

xxx

Národní divadlo v Praze připravilo v režii Miroslava Macháčka hru Karla Čapka Bílá nemoc, kde Galéna hraje Josef Kemr, maršála Josef Somr a Krüga Rudolf Hrušínský.

xxx

Vydavatelství Supraphon zase připravuje dlouhohrající desku s Bílou nemocí v režii Jiřího Šrámka, kde Galéna namluví Rudolf Hrušínský a maršála Václav Voska.

xxx

Předseda Společnosti Dr. František Krčma oslavil 16. ledna svoji sedmdesátku, k níž mu srdečně blahopřejeme. Rovněž blahopřejeme členu výboru Společnosti doc. Eduardu Hof- manovi, který byl jmenován zasloužilým umělcem.

Nakladatelství Melantrich vydalo dvě vynikající publikace, bohužel obě už nedostupné - rozebrané. Jednak jako soukromý tisk novoročenku Dopisy ze zásuvky /Karel Čapek Věře Hružové/, které připravil náš člen Jiří Opelík, jednak knihu Karel Höger: Z hercova zápisníku, připravenou Dr. Vladimírem Justlem, CSc, v níž je mimo jiné také hercovo vyznání Proč mám rád Karla Čapka, které otiskneme v příštím čísle.

XXX

Naši přátelé v Malých Svatoňovicích a v Úpici převzali naše pásmo Humor Karla Čapka s herci Danou Kolářovou a Vlastimilem Fišarem a provedli je koncem ledna. Budou následovat i jinde?

XXX

Národní umělec Cyril Bouda, jehož krásný obraz jste si u nás jistě už zajistili, a který tak pěkně ilustroval Povídky z jedné i druhé kapsy, má opět ilustrovat další knihu Karla Čapka Apokryfy.

XXX

Výstava díla Josefa Čapka, o níž jsme psali minule, byla v polovině ledna instalována v Liberci za spolupráce našeho místopředsedy Dr. Slavíka a měla opět mimořádný ohlas.

XXX

Předběžně připravujeme i tyto další pořady:

Na 26. únor v Klimentské ul. V 18 hodin - převážně dětské filmy - které si ale také dospělí rádi shlédnou - člena našeho výboru, zasl. umělce doc. Hofmana, v březnu ve Smetanově muzeu za režie našeho člena J. Protivy dosud neuveřejněné vzpomínky Jarmily Pospíšilové - Čapkové v přednesu členky Realistického divadla Kubánkové a doprovodu klavíru, v dubnu bychom opakovali na žádost mnoha členů, kteří nemohli shlédnout pre-miéru „Humor Karla Čapka“ s Danou Kolářovou a Vlastimilem Fišarem, v květnu pásmo z dopisů Karla Čapka Věře Hružové. Samozřejmě je to předběžný plán, který se může změnit.

Náš člen Vladimír MIKULE v Lomnici nad Popelkou uctil památku Karla Čapka vydáním pamětního listu s linorytem Čapkova portrétu od akad. Malíře prof. Ladislava Ruska. Bohužel jen ve 200 výtiscích jako soukromý neprodejný tisk. I tak mu velmi děkujeme.

XXX

Náš archiv obohatili naši členové Jaroslav Rozsival vzácnou fotografií z pobytu Josefa Čapka s Jarmilou Čapkovou, Alenkou Čapkovou s jinými v Oravském podzámku r. 1935, a Josef Mojžíš ze Rtyně fotografií dědečka bratří Čapků. Moc jim děkujeme a těšíme se na podobné příspěvky. Dr. Zdeněk Klein má zase náš dík za zaslané známky a jinou pozornost, mimo jiné francouzskou knihu o Čapkovi Le Météore.

XXX

Slíbené zájezdy plánujeme takto: /samozřejmě s výhradou změn/: Na 26. dubna do Strže, kde budou mít přednost ti přihlášení, na něž se loni nedostalo, pokud se letos znovu přihlásí, a na 24. května do Malých Svatoňovic. Přihlášky posílejte na adresu jednatelky Pfannové nebo do poštovní schránky.

XXX

Valnou schůzi připravujeme na začátek března.

XXX

K tomuto číslu přikládáme složenky a prosíme, abyste uhradili členský příspěvek na rok 1980, případně nedoplatek z minulého roku.

XXX

Knihkupectví Karla Čapka v Praze v Jugoslávské ul. 15 má na skladě ještě několik výtisků knihy: Viktor Dyk, St. K. Neumann, bratři Čapkové, korespondence z let 1905 až 1918. Můžete si ji tam objednat.

XXX

Nedožité devadesátky Karla Čapka jsme vzpomněli jednak Pietně u jeho hrobu na Vyšehradě, jednak v přeplněném sále

Městské knihovny za účinkování zasl. um. J. Adamové a zasl. um. V. Vosky. Podrobnosti v příštím čísle.

xxx

Naši práci mimo jiné ocenil hřejivým dopisem člen SBČ inž. Milan Ogoun, bratr známého choreografa, kde píše: Mohu Vás ujistit, že nejen večer „Apokryfů“, ale vůbec všechny večery, které Společnost pořádá, znamenají pro mne sváteční chvíle, ve kterých se znovu a znovu přesvědčují o síle a účinku myšlenek Karla Čapka, chvíle, které přinášejí životní obohacení a krásu.

Používám této příležitosti též k tomu, abych poděkoval jednatele Pfannové za obětavost a velmi krásnou činnost ve Společnosti.

xxx

Besedu o Karlu Čapkovi s univ. Prof. Dr. Františkem Buriánkem, DrSc, uspořádal 22. ledna ve své schůzi Klub novinářů důchodců.

Zpravodaj SBČ, 10. číslo, lede 1980

Neprodejný výtisk - jen pro vnitřní potřebu
Společnosti bratří Čapků.

Z pověření výboru SBČ redigoval Otmar Zdeněk.

Adresa Společnosti:

Poštovní schránka 284, hlavní pošta,

Jindřišská 14, 110 00 Praha 1.

Účet u Státní banky čs. Praha 1, č. 11-3001-8,

běžný účet č. 909 542 České státní spořitelny,

městská pobočka,

Václavské nám. 42, 110 03 Praha 1.